

**Підготовка вчителів у ЗВО/ЗФПО – тренінг для
тренерів**

Вебінар 2: 7.12.2021 р., 14.00

Відкриття вебінару, програма дня

Аня Хурінайнен-Косунен

Рія Палмквіст

Програма навчання та розвитку ЗВО/ЗФПО - Модуль 3

Програма 2-го вебінару, 07.12.2021 р.

14.00-14.15	Відкриття вебінару, відповіді на запитання
14.15-14.45	Лекція «Оцінювання в педагогічній освіті»
14.45-15.30	Лекція «Різноманітні методи оцінювання»
15.30-16.00	Дискусія в групі з ПНС «Як забезпечити якість оцінювання в педагогічній освіті, формувальне та підсумкове оцінювання»
16.00-16.15	Перерва
16.15-16.30	Висновки дискусії
16.30-17.00	Лекція «Критерії оцінювання дипломних робіт на здобуття ступенів бакалавра та магістра»
17.00-17.30	Дискусія в групі з ПНС «Сильні сторони та виклики в оцінюванні дипломних робіт на здобуття ступеня вищої освіти»
17.30-17.45	Висновки дискусії
17.45-18.00	Завершення вебінару

Підготовка вчителів з ЗВО/ЗФПО - тренінг для тренерів

Вебінар 2: 7.12.2021т р., 14.15-14.45

**Оцінювання за різними навчальними модулями в
освіті вчителя початкових класів (класного
керівника)**

Аня Хурінайнен-Косунен

Рія Палмквіст

Оцінювання та зворотний зв'язок у педагогічній освіті

1. Оцінювання - це щось більше, ніж виставлення оцінок (у балах) після завершення навчального курсу/періоду навчання. Це більше, ніж вимірювання компетентностей та знань.

2. «Оцінювання дає вам те, чого ви хочете».

- Що вчитель хоче виміряти: різні рівні компетентностей і знань або також розуміння та застосування знань і компетентностей.

(таксономія Блума, таксономія Андерссона та Кратвола)

- Чи є метою тільки результат? - > Ні, процес навчання

Оцінювання та зворотний зв'язок у педагогічній освіті

3. Практика одностороннього оцінювання може сформувати у студента уявлення про себе, яке уповільнює або заважає йому вчитися (цикл негативу).

4. За допомогою різноманітних методів оцінювання ми виявляємо різні рівні знань

- процес навчання, досягнення, результати, компетентності, розуміння, аналіз проблем, творче мислення, оцінювання, критичне мислення, застосування знань

5. Важко оцінювати, якщо немає критеріїв оцінювання

(лектор, проф. Пяйві Атьйонен (Päivi Atjonen), Університет Східної Фінляндії, 2020 р.)

Про практику/методи оцінювання в університетах

Зазвичай йдеться про

- письмові іспити (перевірка змісту книг, лекцій),
- орієнтація на індивідуальну роботу, що виконується поодинці,
- оцінюються тільки найнижчі когнітивні цільові рівні (Блум, Андерссон і Кратвол),
- реальний/справжній зворотний зв'язок щодо успішності від вчителя відсутній.

Часто цілі курсу неясні.

Часто критерії оцінювання незрозумілі або неповні – студенти не знають, чого від них очікують

Навички оцінювання викладачів

На міжнародному рівні оцінювання недостатньо враховується в початковій педагогічній освіті як частина професійного розвитку вчителя
- викладання може бути зосереджене лише на підсумковій функції оцінювання та методиці присвоєння оцінок у балах

Існує велика потреба в навчанні методам оцінювання.
Існує також велика потреба в спільному обговоренні та обміні щоденними методами оцінювання між викладачами.

У початковій педагогічній освіті, окрім знань про оцінювання та розуміння власних концепцій оцінювання, дуже важливу роль відіграють методи оцінювання та компетентності.

DeLuca, D., et al. (2019). Policies, programs, and practices: Exploring the complex dynamics of assessment education in teacher education across four countries. *Frontier Education*, 4:132. doi:10.3389/feduc.2019.00132

Hill, M., Ell, F. & Evers, G. (2017) Assessment capability and student self-regulation: The challenge of preparing teachers. *Front. Educ.* 2:21. doi:10.3389/feduc.2017.00021

Xu, Y., & Brown, G. (2016). Teacher assessment literacy in practice: A reconceptualization. *Teaching and Teacher Education*, 58, 149–162. doi:10.1016/j.tate.2016.05.01

Таксономія Блума

Когнітивний вимір

Вимір знань (фрази з іменниками)

	Фактологічні	Концептуальні	Процесуальні	Метакогнітивні
Визначення	Базові елементи, про які мають знати студенти для того, щоб володіти предметом або вирішувати питання предмета	Взаємовідносини між базовими елементами в контексті більшої структури, яка дозволяє їм функціонувати разом	Як щось робити, дослідницькі методи, критерії для використання навичок, алгоритмів, прийомів та методів	Знання пізнання загалом, а також усвідомлення та знання власного пізнання
Підтипи	Термінологія Символи Особливі характеристики Особливі елементи	Класифікація Категорії Принципи Узагальнення Теорії Моделі	Навички Алгоритми Прийоми Методи Критерії оцінювання	Стратегії навчання Знання про когнітивні завдання Самопізнання
Приклад	Роботи митця Історичні події Компоненти клітини	Періоди геологічного часу Моделі врядування Теорія еволюції	Навички малювання аквареллю Навички з аналізу досліджень Методи літературної критики	Використання мнемонічних стратегій Використання організаційних прийомів Усвідомлення свого розуміння та мотивації до виконання завдання

* Андерсон і Кратквол (2001 р.)

www.celt.iastate.edu/teaching/RevisedBlooms1.html

Вимір когнітивного процесу (дієслова)

	Запам'ятовування	Розуміння		Застосування	Аналіз		Оцінювання	Творчість
	Вилучення відповідних знань із довготривалої пам'яті	Створення значення шляхом поєднання «нових» та «попередніх» знань		Застосування певної процедури для виконання вправ та розв'язання задач	Розбивка матеріалу на складові та зіставлення складових із цілим		Формування суджень на основі критеріїв чи стандартів	Поєднання елементів з метою утворення цілого
Дієслова	Запам'ятовувати Визнавати Визначати Пригадувати Вилучати	Розуміти Роз'яснювати Ілюструвати Поділяти на категорії Робити висновки Протиставляти	Інтерпретувати Перефразовувати Підсумовувати Виводити Пояснювати Порівнювати Картографувати	Застосовувати Виконувати Здійснювати Використовувати Імплементувати	Диференціювати Дискримінувати Розрізняти Організовувати Інтегрувати Структурувати Присвоювати Деконструювати	Аналізувати Фокусувати Вибирати Підкреслювати	Оцінювати Перевіряти Координувати Виявляти Моніторити Тестувати Критикувати Судити	Створювати Генерувати Припускати Планувати Проектувати Виробляти Конструювати
Запитання	Що трапилося далі ... Скільки ... Що... Хто... Де трапилося?	Як би ви пояснили... Хто, на вашу думку, ... Чому ... Як би ви зобразили це на графіку... Який... відповідає ... Які приклади ... Як можна було би згрупувати		Як би ви вирішили... Як би ви зробили... Що б ви сказали... Як би ви попрацювали над...	Який момент був поворотним, Як ... подібно до... Чому це ... трапилося Що потрібно для ... Якими були деякі мотиви для ...		Чи є краще рішення для... Що ви думаєте про...і чому? Ви думаєте це добре ... і чому?	Які можливі рішення для .. Як би ви спроектували... Що могло би трапитися, якщо... Скільки способів ви могли б...
Завдання (діяльність)	Зробіть список, який показує... Складіть календарний план Зробіть діаграму, яка показує...	Напишіть резюме... Підготуйте блок-схему... Напишіть пояснення... Виконайте таксономію... Намалюйте карту/модель... Намалюйте графік... Запишіть можливі наслідки... Перекажіть подію		Розв'яжіть задачу Прокоментуйте приклад із практики Проведіть лабораторний експеримент	Напишіть біографію Намалюйте карту, показуючи взаємозв'язки між.. Напишіть есе, вивчаючи тенденції до.. Побудуйте діаграму з метою організації відповідних даних		Проведіть дебати (або імітацію судового процесу) Запишіть критичні зауваження Підготуйте справу Напишіть статтю-думку	Розробіть експеримент Створіть новий продукт Сплануйте маркетингову кампанію Створіть твір мистецтва

Використання різноманітних методів викладання/ навчання та різноманітних методів оцінювання під час підготовки студентів-майбутніх учителів

Студенти-майбутні вчителі

- повинні мати досвід і знання у сфері оцінювання, щоб розуміти систему оцінювання в школах, яка заснована на національній базовій освітній програмі;
- мають використовувати різноманітні методи оцінювання в своїй педагогічній практиці, на практичних заняттях у школі;
- мають зрозуміти та засвоїти різницю між підсумковим та формувальним оцінюванням;
- також слід розуміти, що таке діагностичне та прогностичне оцінювання

● ● Використання різноманітних методів викладання/ навчання та різноманітних методів оцінювання під час підготовки студентів-майбутніх учителів

Основні теми:

- розуміння та використання саморефлексії, самооцінювання як інструмента процесу навчання в педагогічній освіті (практична теорія, професійна ідентичність);
- розуміння та використання різноманітних, сучасних методів навчання та викладання, які **покращують і розвивають мотивацію в навчанні**;
- володіння компетентностями для розуміння та використання **різноманітних методів оцінювання, які є частиною викладання та навчання**;
- використання різноманітних методів навчання та оцінювання **для розширення можливостей студентів-майбутніх учителів з викладання**

Чому практика оцінювання університетів часто носить односторонній характер?

1. Чи є у нас брак досвіду у використанні різних методів оцінювання?
2. У нас не вистачає часу, завантаженість на роботі?
3. Чи не занадто великі навчальні групи - занадто багато студентів?
4. Чи є природа дисципліни (власної наукової сфери) такою, що вчителі не знають, як створювати різні форми оцінювання?

Що допомагає студенту в навчанні - як ми підтримуємо процес навчання - як ми підтримуємо використання компетентностей - як ми підтримуємо самооцінювання студента, щоб він/вона почувалися здатними вчитися та забезпечувати високу ефективність своєї роботи.

(проф. Пяйві Атьйонен (Päivi Atjonen), Університет Східної Фінляндії, 2020 р.)

● ● Оцінювання може (два виміри):

- **надавати підтримку або бути демонстрацією влади,**
- **спрямовувати або ранжувати,**
- **дивитися в майбутнє або минуле,**
- **базуватися на сильних сторонах або проблемах,**
- **розширювати права та можливості або недооцінювати,**
- **сприяти різноманітності або однорідності,**
- **зосереджуватися на завданні або змаганні**

Підсумкове оцінювання в педагогічній освіті

ПОГЛЯД У МИНУЛЕ

= рівень компетентності – досягнення, компетентності та знання учня.

- **Дивиться в минуле** – чого студент навчився, успішність з предмету.
- Студент отримує оцінку на екзамені.
- Успішність чи результат екзамену більше не обговорюються.
- Відбувається після вивчення модуля, після його закінчення – як були досягнуті цілі – інформація для викладача та студента щодо результатів навчання та робочих навичок.
- Когнітивний вимір
- **Зворотний зв'язок тільки від учителя**

Формувальне оцінювання в педагогічній освіті – ОРІЄНТАЦІЯ НА МАЙБУТНЄ

= повчальне оцінювання, яке відбувається протягом навчання та сприяє навчанню.

- **Сприяє навчанню, забезпечує його зв'язок із майбутнім.**
Є вербальним (письмовим чи обговорюється).
- Інформація/зворотний зв'язок щодо поступу студента в навчанні та результатів навчання, розуміння теми – якісне, описове.
- У студента є можливість для коментарів.

Здійснюється під час усіх інтерактивних ситуацій (самооцінювання, взаємооцінювання, групове оцінювання, навчальні щоденники тощо)

- Соціально-конструктивістський вимір

Орієнтація на майбутнє, діалог

Оцінювання в рамках різних навчальних курсів

педагогічної освіти

На початку кожного навчального курсу студентам пояснюють:

1. Результати навчання за курсом
2. Зміст курсу та методи, що застосовуються під час курсу
3. Критерії оцінювання (від 1 до 5 або прийнято/підлягає доопрацюванню/не виконано, відхилено) та методи оцінювання
 - 1 кредит - 27 годин роботи, 5 кредитів - 135 годин роботи
 - Лічильник робочого навантаження студентів використовується для вимірювання того, скільки часу витрачається на кожен курс і завдання

Для різних навчальних курсів використовуються

● ● різні методи

В педагогічній освіті використовуються різноманітні методи роботи:

- навички навчатися,
- навчання на практиці, активні методи, дослідницьке навчання,
- ознайомлення та навчання використанню наукової літератури, рефлексія на тим, що лежить в її основі:
 - дослідження (фактичні дані)
- Наскрізнi навички, ключові компетентності
- Багатодисциплінарні навчальні модулі, інтегровані предмети та методи, що в них використовуються
- Вдосконалення та розвиток практичної теорії вчителів, їхньої професійної ідентичності

В педагогічній освіті Гельсінського університету під час різних навчальних курсів використовуються різноманітні методи

1. Лекції для всіх з питань освіти, психологічної освіти, дидактики, педагогічних досліджень (студенти-майбутні фахівці з дошкільної освіти, вчителі початкових класів, вчителі-предметники, вчителі для роботи з учнями з особливими потребами, з питань освіти дорослих, консультування учнів)

2. Групове навчання (близько 20-25 студентів в одній групі)

- Робота в невеликих групах (близько 3-4 студентів в одній групі)
- Робота в парах, робота в подинці

3. Використання електронних платформ у навчанні та оцінюванні (Moodle, додатки...)

Використання тих самих методів, які використовуються також у школах = методи, орієнтовані на студентів, які сприяють, розвивають і підтримують навчання.

Навичкам і компетентностям з оцінювання слід навчати під час навчання

● ● Лекція - рефлексія в групі

Форми оцінювання, що використовуються в педагогічній освіті

1. Лекції: іспит зі змісту лекцій та літератури
2. Іспит з літератури
3. Іспит: тест з множинним вибором (в Moodle)
4. Усний тест самостійно, в парі або групі
5. Щоденник для лекцій
6. Навчальний щоденник лекцій
7. Навчальний щоденник робочого процесу (праця, мистецтво, музика, біологія, хімія, робототехніка тощо)
8. Есе на задану тему лекції
9. Щоденник діалогу
10. Щоденник письмових робіт

- 11. Іспит у парі (інша пара виступає опонентом)
- 12. Груповий іспит (інша група виступає опонентом)
- 13. Звіт про дослідження
- 13. Самооцінювання
- 14. Взаємооцінювання
- 15. Самостійне навчальне завдання, завдання з рефлексії - зворотний зв'язок від учителя
- 14. Презентація визначеної теми поодиноці або в парі
- 15. Портфоліо (містить різні матеріали, есе, завдання тощо)
- 17. Анкета, інтерв'ю тощо - використання емпіричних або інших методів (Kahoot, Quizzle, Moodle – самокоригування тощо)
- 18. Театральна постановка (література, історія, суспільствознавство)
- 9. Експериментальна робота (хімія, фізика, біологія тощо)
- 20. Звуковий зворотний зв'язок (різні програми)

● ● Moodle

- Moodle - це безкоштовна система управління онлайн-навчанням, що дозволяє викладачам створювати свій власний вебсайт, наповнений динамічними курсами, які розширюють можливості навчання в будь-який час і в будь-якому місці.
- Незалежно від того, чи є ви викладачем, студентом або адміністратором, Moodle може задовольнити ваші потреби. Надзвичайно гнучка базова складова Moodle поставляється разом із багатьма стандартними функціями.
- Погляньте на основні функції Moodle нижче.
- <https://moodle.org/>

- > виберіть відповідну мову

Існує безліч можливостей використовувати різні види іспитів (наприклад, самокогуючі тести з множинним вибором), самооцінювання, взаємооцінювання та групове оцінювання.

Групове навчання - групова робота

Приклади багатопредметної дидактики, різні

● ● предмети

Навчальна програма з кожного предмета.

Методи навчання та викладання кожного предмета.

Методи оцінювання, що використовуються кожним предметом.

Цілі, зміст, наскрізні компетентності.

Приклади

- Математика: активні способи навчання з використанням активних навчальних матеріалів, що відповідають віку, від конкретного до абстрактного рівня; демонстрація передової практики, розв'язання задач, розуміння, концептуалізація тощо
- Рідна мова та література: як читати та писати - методи, як навчити побіжно читати друковані та цифрові тексти, правильно писати як від руки, так і друкованими літерами, як познайомитися з літературою та захопити дітей читанням різних типів текстів
- Образотворче мистецтво: різні техніки та форми, форми образотворчого вираження
- Біологія: різні експериментальні методи, навчання поза класом, навчання читанню та використанню підручників тощо

Приклади багатопредметної дидактики, різні

● ● предмети

Образотворче мистецтво: лекції та групи (5 кредитів = 135 годин)

Кожен створює своє власне портфоліо, яке повинно включати такі частини.

1. Навчальний щоденник - кожен робить його сам

- Кожна лекція (урок = 90 хвилин) має певну тему
- Є стаття (або статті), яка відповідає темі лекцій - концептуалізація
- Вам потрібно відповісти на три питання: відповіді на питання даються на основі лекцій і статей

● ● **Образотворче мистецтво: лекції та групи (5 кредитів = 135 годин)**

2. Групова робота: група вибирає тему, яку вона вивчала на уроках образотворчого мистецтва, і робить заяву (концептуалізацію) щодо робочого процесу та літератури (живопис, кераміка, анімація тощо)

3. Складання портфоліо всього, що було зроблено під час цих досліджень + самооцінювання – чого я навчився?

Оцінювання: 1) оцінки, 2) групове оцінювання: прийнято/підлягає доопрацюванню/не виконано, усний зворотний зв'язок, 3) викладач виставляє оцінки та надає письмовий зворотний зв'язок для осмислення

● ● Приклади багатопредметної дидактики, різні предмети

Географія + біологія (5 кредитів = 135 годин)

Географія

1. Попередній іспит, самокоригуючий тест, в Moodle перед початком курсу географії іспит з предметної компетентності (наприклад, назви країн, місць, річок, морів, гір тощо)

- Не впливає на оцінювання курсу

2. Іспит: література(книга/книги/статті) (оцінка в балах)

- Групові роботи - групове оцінювання – опоненти з іншої групи (прийнято/підлягає доопрацюванню/не виконано, усний зворотний зв'язок)
- Експертне оцінювання індивідуальної роботи (прийнято/підлягає доопрацюванню/не виконано, усний зворотний зв'язок)

● ● Географія + біологія (5 кредитів = 135 годин)

Біологія

3. В галузі біології:

- іспит зі змісту лекцій,
- флора (гербарій, ботанічна колекція),
- польові дослідження - знімаємо це на відео

● ● Приклади різних модулів навчання - як вони оцінюються?

Педагогічна взаємодія (5 кредитів = 135 год)

Методи навчання: лекції + групова робота + індивідуальна робота

1. Лекції (всі студенти: 100-200) - > іспит (1-5-і курси)

Групова робота: (близько 20-25 студентів)

2. Груповий іспит - інша група виступає як опонент:

- Групи повинні планувати ситуації викладання та навчання + використовувати статті, книги для спільного читання

- Група дає письмову відповідь разом з посиланнями, презентує її та відповіді іншої групи, сперечається, ставить запитання тощо

Учитель оцінює роботу групи: прийнято/підлягає доопрацюванню/не виконано

● ● Як викладач університету може розвинути власні методи оцінювання?

Якщо у вас великі групи, багато студентів - кілька практичних інструментів

(інтерв'ю: проф. Пяйві Атьйонен (Päivi Atjonen) Університету Східної Фінляндії)

- Використовуйте роботу в парі та групі: пари та групи можуть давати відгуки одна одній, пари та групи переглядають відгуки та враховують їх, ці відгуки отримує і викладач
- Навчайте студентів навичкам самооцінювання/рефлексії
- Навчайте студентів взаємооцінюванню та груповому оцінюванню
- Надавайте всій групі загальний зворотний зв'язок про результати

● ● Якщо у вас великі групи, багато студентів - кілька практичних інструментів

- Зберіть коментарі (пропозиції), які ви можете в разі потреби використовувати
- Почніть з декількох ключових і чітких критеріїв того, що та як оцінювати
- Спробуйте голосовий зворотний зв'язок: доступно кілька додатків
- Організуйте сесії з питань оцінювання/післяобідні заняття тощо, коли у вас буде достатньо часу для рефлексії зі студентами